

veliki talent za gotove stvari! Veliko krika in vika bo sledilo temu bliščečemu in velikanskemu podvzetju.

Dne 27. aprila je bila tukaj v newyorški ladjestaji morska parada vojnih ladij, katere so poslale evropske in ameriške države. Anglija, Francija, Rusija, Nemčija, Italija, Holadija, Španija, Brazilija, Argentinijska, Chile so poslale po dve in več ladij. S severo-američ. vojnimi ladjami je bilo 50 ladij vkupaj, da z gromom topov slave Columba in otvorjenju chikaške razstave. Pač nikdar še ni bilo toliko narodov zastopanih na tako velikanski način, kakor pri tej priliki. Jeklene morske trdnjave so bučile blisk in grom v znak prijateljskega čutenja raznih narodov nasproti severo-američanskim državam. Avstrija ni bila zastopana z nobeno ladijo. Svet je tukaj majal z glavo zaradi tega. Kaj je bilo krivo temu, Bog zna.

Drugi dan po morski paradi so parado imeli mornarski vojaki ptujih ladij po ulicah newyorških. Neizmerno zanimivo je bilo videti desetih narodov mornarje marširati na suhem. Vsi so dobro izvedli svojo nalogo — pa Rusi so prekosili vse. Veliki, močni, zdravi, izvrstno oblečeni in oboroženi sinovi „Belega strica“ so bistrhi oči in visoko noseči svoje glave korakali, „kakor bi hoteli New York vzeti z naskokom“ (storm, angleško) kakor se je izrazila „N. Y. Sun.“ Imponirali so ruski mornarji osobito s svojim izvrstnim ekserciranjem. Ogromne množice Američanov so ploskale z rokami, kjer so se pokazali belokapci (Rusi). Pa ni čuda — če je človek videl, kako so ti junaci po vsaki komandi kot blisk smuknili na svoje mesto in sicer na „nepopisljiv, originelen način, tako da so častniki ameriški in drugih držav kar strmeli, kako gre vse to tako hitro in brez spodtike. (N. Y. Herald.). Rusov je bilo okoli 600 mož v paradi, pripravili so na treh orjaških vojnih ladjah. To je Američane zelo veselilo. Med severo-američansko vlado in Rusijo vlada veliko politično prijateljstvo. Rusija je že večkrat pokazala svojo prijaznost do držav posebno pa v zadnji severo-američanski vojski (1861—65), ko je rusko brodovje stalo na straži proti mogočim vtikanjem angleške vlade v tedanje notranje zadeve in homatije severo-američ. držav. Car je tudi hotel pokazati svojo hvaležnost, da so Američani lansko leto poslali stradajočim Rusom tako velikansko pomoč, Rusiji, katera je pomagala v hudih političnih časih vsem svojim sosedom, bode pač v tolažbo, da jej hvaležno nasproti bje v „Novem svetu“ srce velicega mogočnega naroda.

A. T.

Politični pregled.

Volitve v Trstu. — Te dni vrše se v Trstu volitve v mestni zbor. V četrtem razredu so zmagali iredentovci z veliko večino in bodo imeli najbrž tudi večino v mestnem zastopu. Italijanska konservativna stranka je bila odklonila vse zahteve Slovencev, zato je poslednji neso mogli podpirati in so bili postavili svoje kandidate, če tudi neso imeli nobenega upanja do zmage.

Delegaciji začeli ste zborovanje na Dunaju dne 24. m. m. Avstrijska delegacija je izvolila predsednika kneza Windischgrätza, ogerska pa grofa Andrassyja. Pri volitvi budgetnega odseka so se popolnoma prezrli Mladočehi; ker je prouzročilo burno debato. Mladočeški poslanci so to zmatrali za poniževanje češkega naroda, katerega zastopajo. Plener je brez ovinkov izjavil, da se je to zgodilo po sporazumljenju vseh večjih strank, ki obsojajo surovo postopanje Mladočehov v češkem deželnem zboru. Stranke so sklenile, ne bodo odslej v vseh formalnih vprašanjih prezirale Mladočehe. Nekateri listi oporekajo, da bi se bile res stranke kaj tacega dogovorile, kakor je trdil Plener. Nam se pa dozdeva, da je Plener govoril resnico, da le to mnogim ni prav, da je vodja levičarjev povedal, kaj se je za kulisami dogovorilo. Mnogi politični vodje ne marajo, da bi se

izvedelo, v kako prijateljskih razmerah so za kulisami z levičarji. Plener je s svojo izjavo storil malo taktično napako. Utegne se celo prigraditi, da bode še v budgetnem odseku vodje strank v kaki rahli obliki mu oporekali. — V soboto je cesar vsprejel delegate. V svojem govoru je naglašal dobre odnose z vsemi državami in upanje, da se ohrani mir. Odnosaji pa vendar še neso taki; da bi ne bilo treba skrbeti za povečanje vojne sile. Potem je pa cesar govoril s posamičnimi delegati. Gospoda Pfeiferja je popraševal o grajenju dolenjske železnice in pa o gospodarskih razmerah na Kranjskem. Proti tržaškemu delegatu se je pa vladar izrazil jako nepovoljno o razmerah v Trstu. Posebno se je opazilo, da je vladar dolgo govoril s Plenerjem o razmerah na Češkem. Če je verjeti nemškemu listu, se je jako pohvalno izrekel o postopanju nemške stranke v češkem deželnem zboru. Opazilo se je pa, da je vladar prezrl tri mladočeške delegate pri tem razgovorjanju, četrtega je pa samo vprašal, če je prvi pot v delegaciji. Pripisuje se temu dogodku političen pomen, ker je vladar dvakrat šel mimo Mladočehov, in torej ni verjetno, da bi jih bil le slučajno prezrl.

Češka. — Dogodki v češkem deželnem zboru in pa v delegaciji so vzbudili na Češkem veliko nevoljo. V praškem mestnem zboru se je predlagalo, da se mladočeškemu poslancem izreče zaupanje za njih moško postopanje in obsodbo, da se češki zastopniki prezirajo v delegaciji. Jeden mladočeških mestnih odbornikov je celo izrekel željo, da se Plenerju zapreči pot na Češko, ako je to s kakim zakonom mogoče, kar je pri nekaterih mestnih odbornikih vzbudilo odobravanje, pri večini pa posmeh.

Dunajski mestni zbor je volil mestne svetnike, kateri dobivajo po 3000 gld. letne plače. Izvoljeni so razen jednega samo liberalci. V mestnem svetu bo 21 liberalcev in le eden protisemit, če tudi imajo v mestnem zboru protisemitje dobro tretjino. Tukaj se je prav dobro pokazala liberalna pravičnost.

Ogerska gospodarska zbornica je vsprejela zakon o povišanju učiteljskih plač, še tudi ima ta zakon mnogo cerkvi in nemadarskim narodnostim škodljivih določeb. Grof Zichy je predlagal, da se sklepanje odloži, ker manjka mnogo zborničnih članov. Ko se je njegov predlog odklonil, so odšli vsi konservativni člani iz dvorane.

Nemčija. — Za nove volitve v državni zbor se dela pri vseh strankah na vse pretege. Le to je značilno pri tem agitovanju, da so se pričele stranke cepiti. Katoliški centum, toli mogočna stranka, in svobodomiselna stranka, nobena ni več edina. Nazori raznih poslancev teh dveh strank o vojaški predlogi prouzročili so neslogo. Edino le socijalni demokratje so složni, katerim se bode najbrže posrečilo prav dosti mandatov pridobiti.

Italija. — Ministerska kriza je zopet rešena. Giolitti se je dal pregovoriti in prevzel zopet predsedstvo; pravosodnim ministrom imenovan je senator Eula, finančnim pa senator Gagliarda, drugi ministri so ostali. Giolitti je predstavil zbornici nova ministra, izjavil, da vzdržuje še nadalje svoj, pri nastopu vlade, razviti program, ter zahteval, naj se večina jasno izreče, če zaupa vladi ali ne. Zbornica je izrekla vladi zaupanje z 227 proti 72 glasom.

Bolgarija. — Veliko sobranje je sprejelo v vseh treh čitanjih zakon o premembi ustave. Druzega izida pač ni bilo pričakovati, ker v sobranji sede skoro sami vladi naklonjeni poslanci. — Sobranje zaključilo se je v torek.

Srbija. — Od leta 1889. prazno poslaniško mesto v Londonu namerava srbska vlada zopet popolniti. Tudi v Cetinjah se namerava ustanoviti srbsko diplomatsko zastopstvo. — V vladnih krogih se zatrjuje, da bodo pri volitvah v skupščino, ki so se začele dne 20. maja, dobili večino zmerni radikali. Naprednjaški vojni minister Franasovič po volitvah najbrže odstopi in gre za poslanika v Rim.

Rusija. — V Peterburgu praznovala se je minuli teden prav slovesno 25letnica Slavjanskega blagotvornega društva. Udeležba bila je velika. Nagovor imel je grof Ignatjev. Velika ovacija napravila se je uredniku Puljskega lista „Il Diritto Croato“ Antonu Jakiču, kateri je prinesel s soboj spomenico istrskih Hrvatov in Slovencev. Veselo senzacijo vzbudilo je pismo škofa Josipa Juraja Strossmayra.

Obrtnija.

Spajanje (lotanje).

(Dalje.)

Na jednake načine postopamo tudi v družih slučajih. Samo pri otlih predmetih se ravnamo nekoliko drugače, kjer ne moremo priti v njihovo votlino, tako n. pr. pri lotanji likavnikov (Bügeleisen), pri lotanji zavojev v pušico, da napravimo matico (Schraubenmutter) i. t. d. V takih slučajih denemo v votlino košček bakrenega ali medenega pleha ter jih zabašemo s sivim (volnatim) pivnim papirjem. Ves kos obdamo nekaj milimetrov na debelo z ilovico, kateri primešamo pezdirja ali pa konjskih fig, ter razbelimo v ognju med vednim sukanjem. Tudi ko vzamemo predmet iz ognja, ga je treba še vrteti, da se lot na vse strani enakomerno razteče. Sivi pivni papir je boljši, nego vsaka druga papirna vrsta, ker daje bolj trdo oglje, ko izgori; torej ne pade skup in drži do zadnjega lot na njegovem mestu. Kedaj je lot stopljen, spoznamo to tudi od zunaj, ker postane plamen zelen. — Nekateri delavci potresajo pri spajanju železnih predmetov lot s prahom zelenega stekla, predno obdajo predmete z ilovico; drugi pa trdijo, da je steklo nepotrebno. Stekleni prah se raztopi in vselej stane precej truda, preden ostržemo raztopljeno plast.

Srebrni predmeti se lotajo kakor medeni, in sicer s puhalnico ali pa v oglji. Pri tem uporabljamo že poprej opisani borakov prah. Zlate izdelke spajamo skoraj brez izjeme s puhalnico, ker navadno nimajo velike obsežnosti. Jemlje se čisti boraks ali pa lotamo tudi brez njega, ker se površina zlata itak ne oksidira tako hitro.

Posebne težkoče prizadeva spajanje aluminija. V novjšem času so iznašli lot, ki menda jako dobro služi v ta namen. Nanj smo že opozarjali v našem listu.

Včasih se pripeti, da moramo zlotane predmete zopet razločiti in razdejati. Temu pravimo razlotanje (loslöten). Premaknil se je n. pr. kak košček med lotanjem ter se prijel na nepravem mestu, tedaj ga moramo odločiti in z nova prilotati. Pri tem je treba velike previdnosti, da ne poškodujemo vsega predmeta. Vse dele pokrijemo z ilovico, razun onega, katerega hočemo razlotati; tega potresemo z boraksom ter denemo v ogenj. Ko se je lot raztopil, dvignemo dotični kos s pomočjo klešč ali pa drata iz nepravlega mesta.

(Dalje sledi)

Obrtnijske raznoterosti.

Čistilno sredstvo za kovinske dele. Železni in jekleni deli mašin se lepo čistijo in likajo z nastopno zmesjo,

ki jo priporoča bavarski obrtni muzej v Norimberku. Vzame se 5 delov terpentinovnega olja, 25 delov stearinovnega olja, 25 delov gladilnega ruččila (Polierrot) in 45 delov živalskega oglja. S špiritom napraviti je treba primerno gosto zmes ter jo namazati po kovini. Alkohol se izpuhti, ostalo skorjo pa zdrgnemo s pomočjo 45 delov gladilnega ruččila in 25 delov živalskega oglja. Dotična mesta se jako lepo svetijo.

Kmetijstvo.

Pokončevanje mišij.

Dne 31. maja zjutraj je od 9. ure naprej predaval strokovnjak g. dr. Kornauth z Dunaja v mestni dvorani v Ljubljani prav zanimivo o pokončevanju miši z Löfflerjevim „tifožnim bacilom“. Poduk bil je teoretičen in praktičen. Pri teoriji je g. strokovnjak ob kratkem a natančno opisal zgodovino tega bacila; omenjal je pri tem več dejanskih večih poskusov, ki so se dosedaj vrlo obnesli. Ta bacil izumil je profesor Löffler na vseučilišči (higienični oddelek) v Greifswaldu ob Izhodnem morji na Nemškem. Poskusi vršili so se lansko leto na Grškem po ukazazu vladnem; v Ipsu ob Donavi in še v več družih krajih z najboljšim vspehom.

Miši se pokončujejo na dva načina: z otrovanimi kruhovimi koščeki, ali pa, da se jim bacil pod kožo vcepi in se take miši zopet izpuste na prosto. Prvi način je prav lahek in priprost; izvede ga lahko vsakdo, drugi je pa bolj kompliciran. Navod, osobito prvega načina, priobči se takoj, ko z Dunaja v slovenkem jeziku za Slovence avtografiран doide.

Kako se miši na oba načina pokončujejo, pokazal je tedaj udeležencem g. strokovnjak dejansko na živih miših, ki so se bile v ta namen preskrbele.

Vseh udeležencev bilo je iz vseh treh delov dežele zbranih nad 30; največ bilo je učiteljev, nekoliko posestnikov in pa en vrl g. duhovnik. Več p. n. gospodov duhovnikov se je bilo oglasilo za ta poduk iz dežele, a bili so zadržani po svojih stanovskih opravilih, da se ga niso mogli osebno udeležiti. Vsi ti, kakor tudi drugi, ki so se bili tukaj pravočasno oglasili, pa v kratkem prejmo z Dunaja na bližnji pošti bacile s podukom vred, kako jih rabiti; stalo jih to ne bode niti vinarja.

Ob začetku tega poduka predstavil je g. tajnik Pirc interesentom g. dr. Kornautha, a ob sklepu se je pa temu vrlemu strokovnjaku v imenu vseh prav srčno zahvalil g. pristav Rohrman.

Ves poduk bil je v resnici zanimiv, važen in tudi prepotreben, kajti mišji zarod se vedno bolj množi in prouzročuje čimdalje, tem večjo škodo. Da je bil ves ta poduk strokoven in na svojem mestu, potrjuje gotovo najbolje to, da bi bilo vsakemu izmed udeležencev zelo žal, ko bi bil izostal; to je bila splošna in soglasna sodba vseh, ki so se ga udeležili. Zato bode pa ta dan in pa vrli strokovnjak g. dr. Kornauth vedno ostal v najboljšem spominu, osobito pa še, če se stvar tudi v prid kmetijstva in šolskega vrtnarstva plodonosno obnese, kar daj Bog!